

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نښاد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Arts & Music

هنر و موسیقی

بهرام رحمانی
۲۹ سپتمبر ۲۰۱۳

تونجل کورتیز - Tuncel Kurtiz - درگذشت!

تونجل کورتیز، کارگردان، تهیه کننده و سناریست، هنرپیشه سینما و تلویزیون، بازیگر تئاتر معروف ترکیه، متأسفانه ظهر روز ۲۷ سپتمبر ۲۰۱۳، در منزل خود مرده یافته شد. علت مرگ این هنرمند فراموش نشدنی، ضربه مغزی به علت افتادن به زمین اعلام شد.

تونجل، ساعت ۱۰ صبح در خانه تنها بود. وقتی همسرش به منزل برمی گردد بدن او را بر روی زمین می بیند. با فریادهای او، همسایگان و سپس آمبولانس می آید و خبر فوت او اعلام می گردد.

تونجل، ۷۷ ساله، از زمان مدرسه شروع به بازی در تئاتر کرده بود. وی، زندگی بسیار ساده ای داشت به طوری که وی، حتی برای بازی در سریال های معروف «ازل» و «حریم سلطان» با اتوبوس به سر فلم برداری می رفت.

وی، در سال ۱۹۳۶ در کوچانی متولد شد و بعد از تحصیلات حقوق، فلسفه، روانشناسی و حقوق خواند و در سال ۱۹۵۹، بازیگری در تئاتر دورمن را آغاز کرد. وی، در فلم های سینمایی بسیاری چون فلم «گلّه» ایفای نقش کرد.

کورتیز، از سال ۱۹۵۸، در بسیاری از صحنه های تئاتر خصوصی و دولتی استانبول به ایفای نقش پرداخت. وی، هم چنین در صحنه های تئاتر شهرهای گوتنبرگ، تئاتر سلطنتی استکهلم و تئاتر سوئدی در سویدن، Schaubühne برلین، تئاتر شهر فرانکفورت و تئاتر شهر هامبورگ در المان و تئاتر سلطنتی پیتر بروک شکسپیر در انگلستان بر روی صحنه رفت.

وی در اواخر ۱۹۷۰، کارگردانی پروژه نمایشنامه المانی - ترکی «Türkisches Ensemble» را برعهده داشت. کورتیز، در طول سال های دانشگاه خود و بعد از دوره خدمت سربازی، پیوند دوستی عمیقی با فلم ساز مشهور نیلماز گونی (Yılmaz Güney) ایجاد کرد و تعدادی فلم با همکاری همدیگر ارائه دادند. فلم Umut که توسط این دو نفر در سال ۱۹۷۰ ساخته شد اجازه اکران در ترکیه را نیافت و نسخه کپی غیرقانونی فلم در جشنواره کن به نمایش درآمد. اولین رل سینمایی وی در فلم Şeytanın Uşakları در ۱۹۶۴ بود. از آن زمان به بعد، وی در بسیاری از فلم های بین المللی چون سوئدی، المانی، هلندی، ایتالیایی، فرانسوی، بریتانیایی، اسرائیلی و فلم های هندی و برنامه های تلویزیونی ایفای نقش پرداخته است.

بیلماز گونی، که تحول بزرگی در سینمای ترکیه پدید آورد افکار کمونیستی داشت و در میان، فقیران و کارگران بزرگ شده بود. شهرت وی در سال ۱۹۶۱، به اوج رسید. زیرا بیلماز، به خاطر انتشار یک رمان کمونیستی، به ۱۸ ماه زندان محکوم شد. این اولین حلقه از زندانی شدن های این فلم ساز بود که به خاطر حمایت از سیاست های چپ و حقوق مردم کرد، از سوی حکومت نظامی ترکیه محکوم می شد.

بیلماز در ۱۹۶۸، کمپانی فیلم سازی خود را تحت عنوان «گونی فلمچیلیک» تأسیس کرد. فلم هایش در دهه های ۷۰ و ۸۰ (فلم هائی مثل «امید» و «درد»)، بیان احساسات مردم ترکیه علیه حکومت ستمگر و سرکوبگر آن کشور بود.

اگر چه بیلماز، سال های جوانی را در زندان گذراند، اما از پشت میله های زندان نیز به نوشتن پرداخت. فلم های بیلماز، که در آن ها به عنوان فلم نامه نویس، بازیگر و کارگردان ظاهر شد، به دلیل حمایت کردها و دانش جویان، کمونیست ها و کارگران، احزاب در قدرت ترکیه را نگران کرد به طوری که پس از کودتای نظامی ۱۹۷۰، به اتهام تبلیغ نظام های اشتراکی «کمونیسم»، به دوازده سال زندان محکوم شد. در زندان نیز به نوشتن فلم نامه هایش ادامه داد و آن ها را به وسیله دستیارانش در خارج از زندان تهیه کرد. «ریمه - Rame» «یول - Yol»، شاهکارهای پس از زندان وی هستند که نگاهی بر ظلم حاکمیت سیاسی و کهنه گرایی اجتماعی و وضعیت زنان کرد و ترک دارند.

از سال ۱۹۸۰، به خاطر نوشته ها و فلم هایش به بیش از صد سال زندان محکوم شد و برای اولین بار در زندگی هنری اش دچار ممنوعیت کار سینمایی شد. حکومت ترکیه، کپی فلم هایش را ممنوع کرد و آن ها را از بین برد. هم چنین ارتباطش را با دنیای خارج از زندان قطع کردند. بیلماز، تنها زندانی جزیره ایمرالی بود که هم اکنون عبدالله اوجالان، تنها زندانی این جزیره است. اما پس از چندین بار تلاش پی در پی بالاخره موفق شد تا در پائیز ۱۹۸۱، از راه دریا فرار کند، خودش را به فرانسه برساند و در آن جا پناهنده شود.

تونجلی کورتیز، برنده جوایز بسیاری از جشنواره های مختلف شده است که پاره از آن ها به قرار زیر است:

- سال ۱۹۸۱، جایزه بهترین نمایش نامه از جشنواره فلم آنتالیا
- جایزه بهترین بازیگر از سی و ششمین جشنواره فلم برلین
- سال ۱۹۹۴، جایزه بهترین بازیگر نقش مکمل از جشنواره فلم آنتالیا
- جایزه بهترین بازیگر از هفتمین مراسم اهدای جوایز «صدری آلیشیک»
- سال ۲۰۰۷، جایزه بهترین بازیگر نقش مکمل از جشنواره سریال حریم سلطان (سال ۲۰۱۲)، ازل (سال ۲۰۰۹) و عاصی (سال ۲۰۰۸) آخرین کارهای تلویزیونی تونجلی هستند.

بازیگر سریال ازل که با نقش دائمی به شهرت بزرگی رسید حتی دلیل قوی مشهور شدن و آمار بالای بیننده سریال ازل بود، تونجلی کورتیز بود. راز کارا اسکی (تونجلی کورتیز)، پدرخوانده مافیا، الگو و سرمشق سزال معروف ازل بود. سریال ازل محصول کشور ترکیه است و این سریال یکی از سریال های طرفدار است که در شبکه شوتی وی ترکیه و بعضی از شبکه های امریکا پخش شده است. سریال ازل جوایز زیادی هم گرفته. این سریال، در سال ۲۰۰۹ و در ۲۸ سپتامبر در شبکه های ترکیه پخش شد. در این سریال معروف ترین بازیگران ترکیه بازی کرده اند. سریال ازل در ۷۱ قسمت ۹۰ دقیقه ای تهیه شده است.

تونجلی، هم چنین در سریال «حریم سلطان» نیز بازی کرده است. پخش این سریال، انتقادات و اعتراضاتی را در کشور ترکیه برانگیخت. برخی از بینندگان به آن چه ارائه تصویری «نامحترمانه»، «شرم آور»، و «خوش گذران» از شخصیت تاریخی سلطان سلیمان می خواندند و اکتش نشان دادند. شورای عالی رادیو و [تلویزیون](#) ترکیه، ادعا کرد که بیش از هفتاد هزار شکایت درباره این سریال دریافت کرده است و به «شو تی وی» اخطار داد تا به خاطر نمایش نادرست «حریم خصوصی یک شخصیت تاریخی» به صورت عمومی عذرخواهی کند. رجب طیب اردوغان، نخست وزیر ترکیه، نمایش این سریال را به دلیل «بد جلوه دادن تاریخ ترکیه به نسل جوان» کشور محکوم کرد. گروه های کوچک اسلام گرا و ملی گرا به نشانه اعتراض مقابل استودیوی «شو تی وی» تجمع کردند اما سریال هم چنان مخاطبان و علاقه مندان فراوانی دارد.

نمایندگان اسلام گرای وابسته به حزب عدالت و توسعه بسیاری از نیروهای ملی گرا نیز با ممنوع شدن سریال «عصر پرشکوه» (حریم سلطان) موافق هستند، زیرا عقیده دارند که این سریال تصویری مخدوش از سلطان عثمانی ارائه داده است. پارلمان ترکیه، طی لایحه ای رسیدگی کرد که هدف آن توقف ادامه پخش سریال «عصر پرشکوه» در سال ۲۰۱۳ است. طرفداران پرشمار سریال می گویند که سریال با فلم مستند تفاوت دارد و لازم نیست عین واقعیات تاریخی در سریال بازسازی شود و هدف سریال درس تاریخ نیست، بلکه **سرگرم** کردن مردم با مضمونی تاریخی است. از سوئی دیگر، برخی از منتقدان مرال اوکای، نویسنده فلم نامه سریال را متهم می کنند که برای جذاب کردن اثر خود از به کار بردن تحریفات تاریخی هیچ ابائی نداشته است.

تونجیل کورتیز، به دلیل حمایت از تظاهرکنندگان «پارک گزی - استانبول»، باعث خشم دولت و پولیس و محافظه کاران نیز شده بود. بازیگران، در پیغام خود به مناسبت درگذشت کورتیز، نوشته اند: «وی یک افسانه بزرگ بود! بازیگر متأثر با کارنامه ای طولانی که با شعرهایی که از مولوی در سریال ازل می خواند دلیل آمار بالای این سریال شد!» Kurtiz، در گفت و گوئی با روزنامه جمهوریت، که از وی سؤال کرده بود: «می خواهید چگونه از شما یاد شود؟»، چنین وصیت کرده است: «برای من مهم نیست، چه می گویند... در ترکیه، مرده را سریعاً دفن می کنند. من به مرگ باور ندارم. شاید مرگ دروازه ورود به جهان بهار است. همه ما از این دروازه عبور می کنیم. این جهان چیست؟ اما کسی پاسخ نمی دهد؛ ما فقط می دانیم که مرگ انقراض است؟ در یادمان درگذشت من بطری شراب، فلم ها و کتاب هایی که من کامل نخوانده ام قرار دهید!»

تونجیل کورتیز، همچنین در یکی از سخنرانی هایش گفته است: «من و ما کمونیست هستیم، هر کس هر چی می خواهد بگوید. آیا کمونیست چیست؟ یک رویاست؟» وی، با خنده ای از ته دل، می گوید: «من یک رویا می بینم. تظاهر نمی کنم. آن رویای من است. آن باغ بهشت من است. آن جا انسان ها برابراند و آزاداند. امروز در جهان، یک میلیارد انسان از گرسنگی می میرند. مدنیت و کاپیتالیسم و امپریالیسم، انسان ها را به این روز انداخته اند. اگر روزی، گاز و نفت به غرب قطع شود نگرانم چه اتفاقی می افتد؟ اما خاورمیانه در میان دریائی از خون است. در عراق یک میلیون انسان کشته شده است. در افغانستان چه فاجعه ای در جریان است کسی نمی داند...» (لینک این سخن رانی:

https://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=NUhLs-JczDs

تونجیل کورتیز، شعری از شاعر ترکیه ئی به نام «اسماعیل شیمسک»، به نام «دوباره به مرگ اندیشیدم» را دیگلمه کرده است که باور خودش نیز است. این شعر در یوتیوپ قابل دسترسی است.

دوباره به مرگ اندیشیدم

آدمی در ۷۷ سالگی

دوباره به مرگ می اندیشم

جوان پرشوری در ۲۲ سالگی

دوباره به مرگ می اندیشم

جوانی در هفده سالگی

دوباره به مرگ اندیشم

یک نوجوان

زن و مرد

از هر جنس

از هر رنگ

از هر سن

پس چیست این مرگ

اگر اثری از خود باقی نگذارید

رفته اید از این دنیا

اسماعیل شیمسک

*ismail simsek

یاد تونج کورتیز (Tuncel Kurtiz) گرامی باد!

شنبه ششم مهر [میزان] ۱۳۹۲ - بیست و هشتم سپتمبر ۲۰۱۳